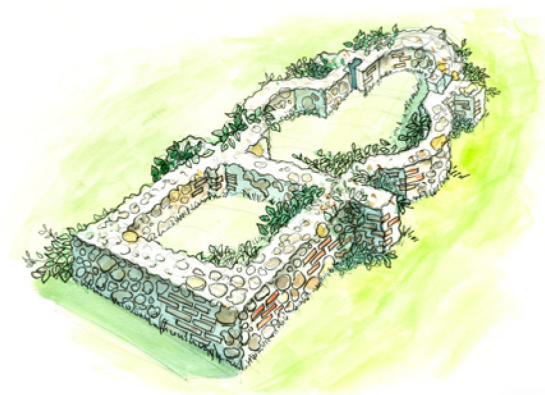

PROMOVAREA TURISTICĂ A BISERICILOR MEDIEVALE
SECOLELE XIV-XV DIN TÂRGOVIȘTE
GHID TURISTIC

BISERICA
STELEA
VECHE

Regio
PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL

Inițiativă locală. Dezvoltare regională.

ROMANIA
STELIA VECHI

GHID TURISTIC

CUPRINS

Date geografice	6
Istoria Târgoviștei	8
Biserica Stelea Veche	14
Calendarul sărbătorilor religioase	28
Obiective turistice din Târgoviște și din împrejurimi	30
Calendarul evenimentelor culturale	42
Bucătărie tradițională	48
Informații utile	54

Vedere parțială a fațadei sudice a fostei
biserici Stelea Veche. În plan secund,
biserica mănăstirii Stelea, ridicată la 1645 de
Vasile Lupu, domnul Moldovei.

GHID TURISTIC • BISERICA STELEA VECHĂ • TÂRGOVIȘTE

DESPRE
TÂRGOVIȘTE

DATE GEOGRAFICE

Municipiul Târgoviște este situat în sudul țării, în partea centrală a județului Dâmbovița, la zona de contact dintre dealurile subcarpatice și Câmpia Română, pe malul drept al râului Ialomița.

Totodată, Târgoviștea este și loc de întâlnire a trei drumuri naționale: DN71 București-Sinaia, DN72 Ploiești-Găești și DN72A Târgoviște-Câmpulung. Distanța față de București este de 78 km pe șosea și 80 km pe calea ferată.

La est și la nord municipiul este înconjurat de dealuri, iar la vest și la sud se învecinează cu Câmpia Română. Altitudinea maximă a reliefului este de 295 m, iar cea

minimă este de 263 m.

Clima este temperat-continentală, caracteristică etajului de câmpie din sud-estul țării. Este o zonă cu ierni blânde și veri răcoroase, temperatura medie anuală fiind de +9,9°C, iar cantitatea medie de precipitații de 683 mm/an.

Sub aspect hidrografic, depresiunea intracolinară în care a apărut și s-a dezvoltat orașul Târgoviște este străbătută de râurile Ialomița, Ilfov și Dâmbovița. În împrejurimile orașului sunt păduri de stejar, iar în lungul râului Ialomița păduri de luncă cu stejar pedunculat, frasin de luncă, plop și sălcii. Prezența luncii Ialomiței, a lacurilor de la Priseaca

și a zonelor umede din jurul lor a favorizat dezvoltarea unei vegetații palustre. Fauna este așadar caracteristică pădurilor de foioase (stejărete cu intercalații de carpen) și pădurilor ripariene, precum și zonelor umede. Abundența și diversitatea faunei au avut de suferit, de-a lungul timpurilor, din cauza intervențiilor antropice care au condus la restângerea și fragmentarea habitatelor.

În ceea ce privește populația orașului, aceasta a înregistrat, între 1400 și 1700, pe fondul creșterii importanței orașului, devenit cetate de scaun, o creștere semnificativă, de la cca 6.000 de locuitori în perioada

de început a așezării, la 40.000 la jumătatea secolului al XVIII-lea. Urmare a mutării capitalei Țării Românești la București, numărul locuitorilor a scăzut, statisticile anului 1832 consemnând doar 3.824 de persoane. Către sfârșitul aceluiași veac, mai exact la 1892, se înregistrează din nou o creștere la 8.299 de locuitori.

Potrivit datelor ultimului recensământ (2011), populația este estimată la aproximativ 74.000 de persoane.

Foto: Vedere generală a zonelor de nord-est și de nord ale Târgoviștei, în lungul Căii Domnești. În partea stângă jos, ruinele ce alcătuiesc Ansamblul Stelea Veche.

Ruinele Palatului Domnesc din Târgoviște.
Fotografie de Carol Pop de Szathmari, cca 1868.

ISTORIA TÂRGOVIȘTEI

Orașul Târgoviște a fost reședință domnească timp de mai multe secole și un important centru economic, politic și administrativ al Țării Românești. Numele așezării provine de la cuvântul *târg*, ce înseamnă peste tot în lumea slavă o piață sau un loc de schimb, în timp ce sufixul *-iște*, tot de origine slavă, desemnează locul unde a fost ceva. Târgoviște înseamnă deci „locul unde a fost un târg”.

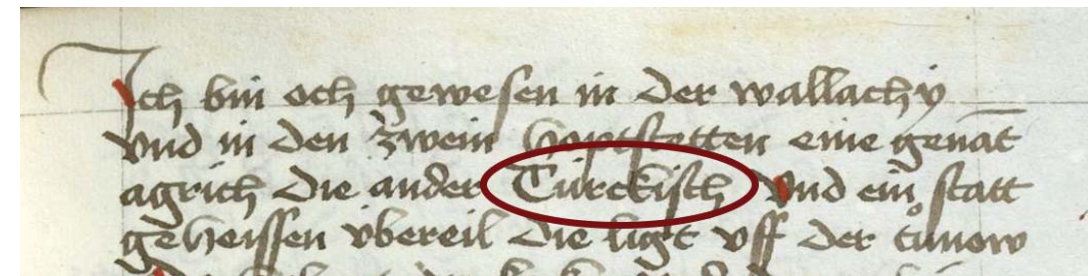
În depresiunile intracolinare în care s-a dezvoltat orașul s-au găsit urme de viață încă din epoca neolitică, constând în așezări și morminte din epoca bronzului, atestate de importantul tezaur din piese de aur descoperit la Perșinari. Au mai fost descoperite urme din perioada târzie a fierului, precum și din secolele III î.Hr. - I d.Hr. aparținând civilizației geto-dacice. Din secolele II și III d.H. au fost descoperite materiale ceramice romane precum și vestigii ce atestă tradiția meșteșugărească locală.

În partea de nord, în zona cartierului Suseni, s-au descoperit așezări de secol VIII-X unde se practicau meșteșuguri tradiționale rurale, dar și două monede bizantine de bronz atribuite lui Ioan I Tzimiskes (969-976). Descoperirile arheologice din cartierul Suseni probează

existența unei așezări la începutul secolului al XIV-lea care s-a întins spre sud și a înglobat locuirea de aici. Astfel, între valea Ialomiței și drumul Câmpulungului s-a înfiripat târgul permanent numit apoi Târgul de Sus sau Suseni.

În secolul al XIV-lea, coloniștii sași se stabilesc aici, dezvoltând economic zona și impulsând urbanizarea acesteia. Demografia e în creștere, calitatea și amploarea locuințelor e tot mai însemnată. Mai multe monezi găsite în locuințele arse în urma unui incendiu, dovedesc schimburi între Mircea cel Bătrân (1386-1418), domn al Țării Românești, Sigismund de Luxemburg (1387-1437), regele Ungariei și Srațimir, țarul Vidinului (1371-1396). Orașul Târgoviște este ales a fi scaun domnesc de către Mircea cel Bătrân, pe timpul căruia localitatea a cunoscut o înflorire, fiind întărit pentru a putea înfrunta pericolul expansiunii otomane. El a construit aici, între sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea, o curte care va servi drept reședință fiului său, Mihai.

Din motive atât militare cât și economice scaunul domnesc se mută la București pe vremea domniei lui Vlad Țepeș, în 1459, dar reședința domnească din Târgoviște nu e părăsită, ci va fi utilizată și de succesorii acestuia.

Prima mențiune documentară a orașului de la 1396, în cartea lui Johann Schiltberger. *Reisebuch*, ediția princeps, apărută la Augsburg în 1470. (Exemplar aflat la Biblioteca Universității Heidelberg)

Radu cel Mare (1495-1508) restabilește întâietatea reședinței domnești la Târgoviște, construind biserica mănăstirii Dealu, gropnița domnească, monument reprezentativ al arhitecturii românești. Sub domnia lui Neagoe Basarab (1512-1521), orașul cunoaște cea mai mare înflorire edilitară, economică și culturală. Domnul țării va muta scaunul mitropolitan de la Argeș la Târgoviște, ridicând impunătoarea biserică a mitropoliei (1517-1520). Din aceeași perioadă este cunoscută cea mai veche pecete a orașului, cu imaginea Maicii Domnului cu Pruncul în brațe.

Urmașii în scaun ai lui Neagoe Basarab au preferat Bucureștiul drept reședință, cu excepția domnilor Radu Ilie, Pătrașcu cel Bun și Mihnea Turcitul, care au rezidat la Târgoviște. În secolul al XVI-lea Petru Cercel (1583-1585) reface Curtea domnească, aducând în Târgoviște influențe culturale din Italia și Franța.

Domnia lui Mihai Viteazul (1593-1601) a reprezentat un reper important în istoria orașului. Deși învingător la Călugăreni (23 august 1595), voievodul este nevoit să se retragă, armatele otomane ocupând Târgoviștea. După înfrângerea armatelor otomane (octombrie 1595) și până la moartea sa, Mihai Viteazul a condus țara din Târgoviște, care va rămâne principala reședință domnească până în 1626, perioadă în care cunoaște o reală înflorire.

Secolul al XVII-lea aduce o nouă împărțire administrativă a orașului, care se va constitui în Bazarul de Sus (Suseni) și Bazarul de Jos. Mahalalele orașului se structurează în jurul bisericilor parohiale: Târgului, Sfântul Nicolae Geartoglu, Sfinții Apostoli, Sfinții Voievozi, Sfântul Nicolae Simuleasa, Sf. Gheorghe, Biserica Roșie ș.a.

În 1639, Matei Basarab (1632-1654) se stabilește la Târgoviște înnoind și completând edificiile Curții domnești, construind noi biserici și fortificând orașul cu un val de pământ cu palisadă de lemn și șant, întărit cu bastioane. În perioada secolului al XVII-lea, pe vremea marelui umanist Udriște Năsturel, s-a creat un mediu cultural elevat, care

Alături: Detaliu dintr-o gravură înfățișând o imagine fantezistă a orașului. Jacobus Harrevijn, cca 1668.

a contribuit la dezvoltarea învățământului, a tipăriturilor, a arhitecturii și artei. Sfârșitul domniei lui Matei Basarab este marcat de revolta seimenilor, în cursul căreia bătrânul voievod și-a găsit sfârșitul (aprilie 1654), după care reședința țării se mută iar la București.

După năvălirea oștilor turco-tătare și incendierea produsă de aceștia (1658), la care s-a adăugat distrugerea Curții domnești, în anul 1659, din ordinul Porții, în timpul domniei lui Grigore Ghica, orașul Târgoviște scade ca importanță, vreme de trei decenii, până la urcarea pe tron a lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714), care va reface și extinde Curtea domnească. Moartea tragică a acestuia în 1714 a condus din nou la decăderea orașului.

În septembrie 1813 Domnul Ioan Caragea încuviințează demolarea Curții domnești însă decizia sa este zădărnicită de reacția localnicilor, care nu numai că se împotrivesc, ci

chiar repară și conservă ruinele celor mai importante edificii. Alexandru Suțu, domn între 1818 și 1821, a mai încercat o dată distrugerea Curții domnești, însă fără succes. Tot atunci, orașul suferă jafuri și distrugeri provocate de mișcarea eteriștilor, iar apoi de trupele otomane.

Urmează un lung șir de nenorociri: războiul ruso-turc din 1828-1829, ciuma, cutremurul și incendiul din 1829, holera din 1831. Regulamentul Organic din 1831 a impus lucrări importante de modernizare, cu accent deosebit pe sistematizarea orașului (lărgirea și pietruirea ulițelor, măsuri contra incendiilor, construirea de poduri, edificii publico-administrative, școli și spitale).

Atât în vremea lui Alexandru Ioan Cuza, dar mai ales în vremea lui Carol I, viața culturală a orașului a sporit simțitor prin apariția mai multor tipografii și prin activitatea marelui cărturar târgoviștean Ion Heliade Rădulescu.

Pagina din stânga: Henri Catargi. Curtea Domnească, ulei/carton. Inspirată după o litografie de Michel Bouquet, publicată în *Albumes Valaque*, 1840.

Alături: Portretul lui Constantin Brâncoveanu pe Harta Stolnicului Constantin Cantacuzino. Copie fidelă a originalului, realizată în anul 1707, la Viena de cartograful Schierendorff. (Viena, Österreichische Nationalbibliothek)

Dobândirea independenței a generat o nouă epocă de dezvoltare și modernizare a Târgoviștei. Au fost create mai toate instituțiile bancare, administrative, comerciale, polițienești, de sănătate publică, poștă, căi ferate, completate de lucrări inginerești edilitare cu tehnică și cunoștințe aduse din afară.

Perioada Primului Război Mondial a fost una distrugătoare pentru oraș, prin intensă exploatare a resurselor și prin măsurile severe împotriva populației civile.

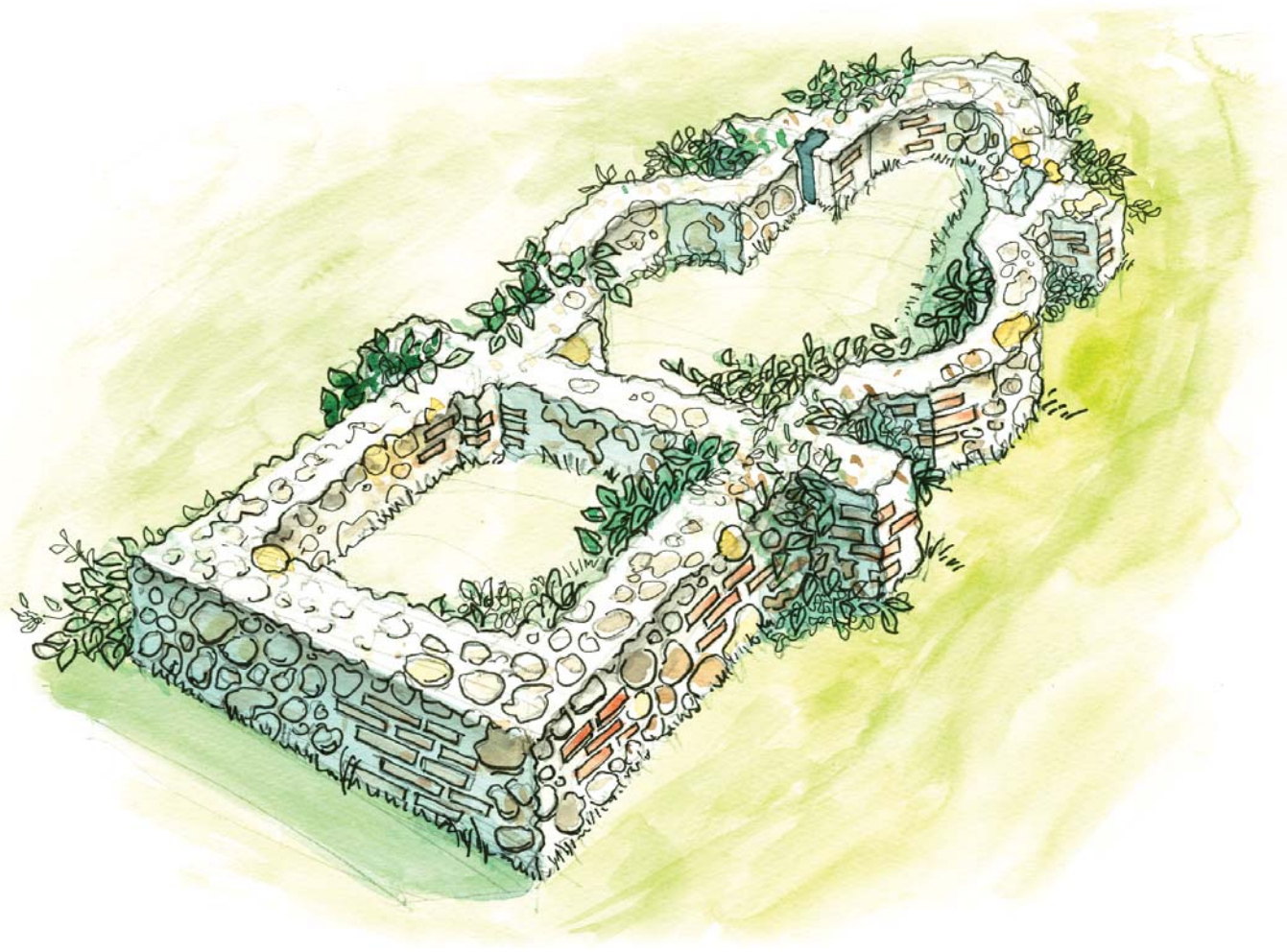
Perioada dintre cele două războaie mondiale a fost destinată refacerii orașului și implementării unei noi concepții urbanistice. Au fost reparate monumentele avariate, s-au construit fabrici, hale comerciale, stadioane, bănci, barajul de pe Ialomîța, muzeul și biblioteca orașului.

Cel de-al doilea Război Mondial a adus noi nenorociri: distrugeri, pierderi de vieți omenești, economice și culturale.

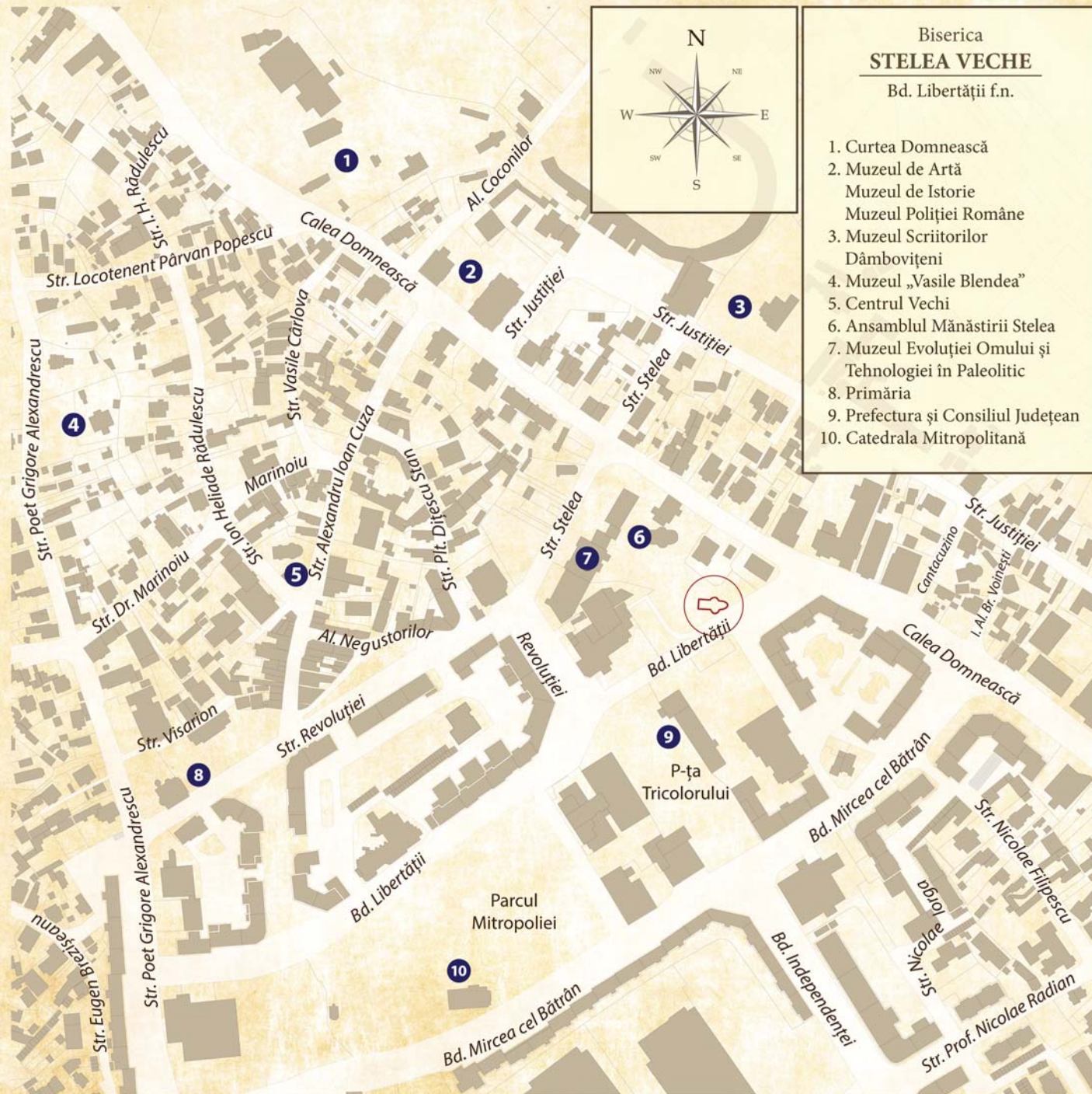
Anii 50 au însemnat noi programe de sistematizare urbană, specifice nou-instauratului regim. Deși inițial era prevăzut ca centrul istoric să fie păstrat, să fie amenajate parcuri și să fie construite spații cu rol socio-cultural, aceste planuri nu au fost puse decât parțial în aplicare. După înființarea județului Dâmbovița, cu reședința în municipiul Târgoviște, în 1968, orașul primește o nouă platformă industrială, fapt ce a dus la o explozie demografică importantă.

În perioada 1974-1989 zona centrului a fost puternic afectată de sistematizări, care au șters o bună parte din patrimoniul istoric al Târgoviștei.

În 1992 s-a înființat Universitatea „Valahia” având facultăți cu profil economic și administrativ. Activitatea de restaurare și punere în valoare a centrului istoric și a monumentelor sale este azi în plină desfășurare prin programe naționale și europene.

BISERICA STELEA VECHE

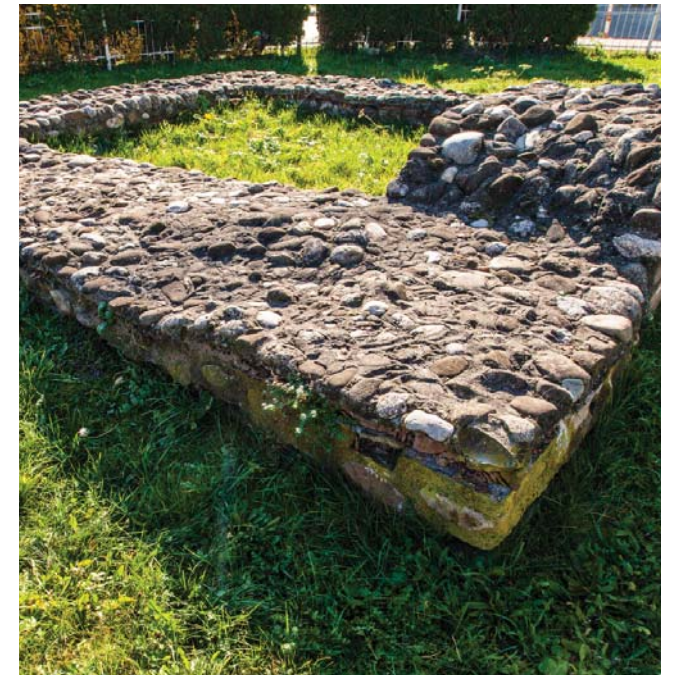

ISTORIC

Ansamblul fostei biserici Stelea Veche, cuprinzând ruinele turnului clopotniță, ale bisericii și a unor ziduri de incintă (neobservabile la nivelul solului) se găsește la cca 50 m sud de biserica mănăstirii Stelea, în afara incintei acesteia, pe un teren înierbat. Mai precis, locul este chiar în centrul orașului, pe bulevardul Libertății, vizavi de imponenta clădire ce adăpostește Prefectura și Consiliul Județean.

Cercetările arheologice din anul 1978 au evidențiat existența a trei biserici suprapuse. Prima biserică, ridicată între sfârșitul secolului al XIV-lea și începutul secolului al XV-lea, era construită din lemn pe temelie de piatră și a cunoscut trei faze succesive de refacere și reparație.

Cel de-al doilea lăcaș era din zid și a fost ridicat în a doua jumătate a secolului al XV-lea. Edificiul avea un plan triconc, cu cinci contraforturi și absida altarului poligonală la exterior și curbă la interior, similar bisericilor moldovenești. După unii cercetători, biserica ar fi fost chiar o ctitorie a lui Ștefan cel Mare, însă există și opinii potrivit cărora lăcașul a fost ridicat de negustorii și meșteșugarii moldoveni stabiliți aici, în perimetrul vechiului Târg de Jos. La doar câțiva metri, către sud-vest, în aceeași perioadă, a fost construit și un turn-clopotniță. Era pentru prima oară în arhitectura Țării Românești când o astfel de clădire era ridicată separat de corpul bisericii. În această formă biserica a ființat până către sfârșitul secolului al XVI-lea, fiind probabil distrusă în timpul ocupării Târgoviștei de către trupele turcești în anul 1595. După o perioadă de timp relativ scurtă, în prima jumătate a secolului al XVII-lea, edificiul a fost reconstruit pe aceleași fundații, păstrând același plan, cu excepția absidei altarului al cărei traseu interior a devenit poligonal. Este posibil să ca inițiativa să fi aparținut chiar lui Vasile Lupu, odată cu reconstrucția mănăstirii Stelea căreia îi va fi servit drept bolniță. Biserica va dăinui vreme de încă două veacuri, când, ajunsă în stare de ruină, va fi demolată în jurul anului 1860.

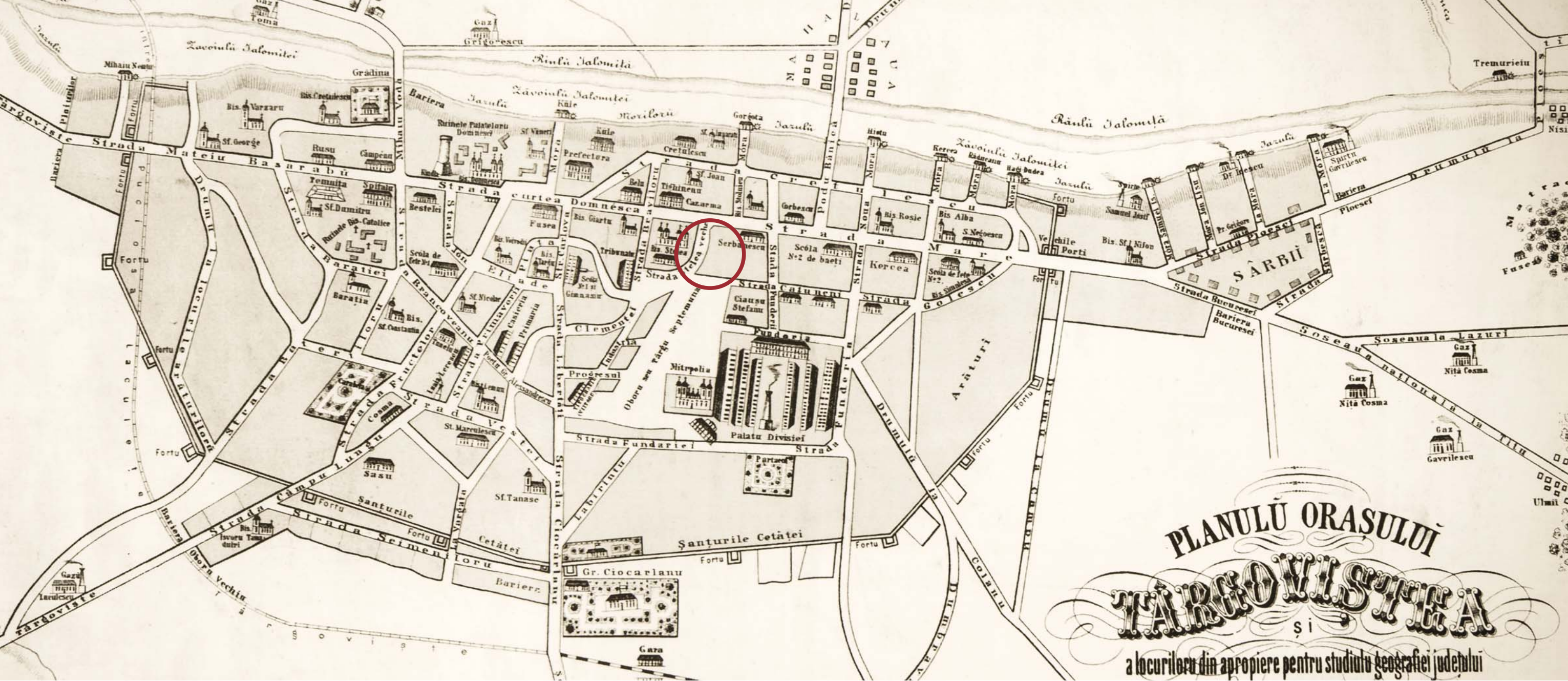
Date generale

Adresa: Bd. Libertății, fără număr stradal

Dată: Sfârșitul sec. al XIV-lea și începutul sec. al XV-lea (Bis. de lemn) al doilea lăcaș, ridicat în a doua jumătate a secolului al XV-lea, după 1459, de plan triconc, distrusă în 1595, refăcută în a doua jum. a sec. XVII, ultima refacere în 1645, o dată cu zidirea ctitoriei lui Vasile Lupu

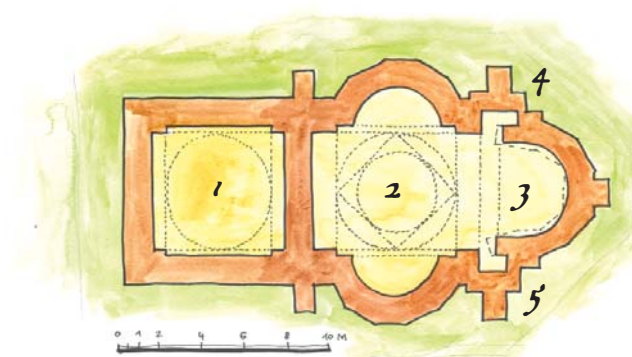
Tipologie: Biserică de plan triconc cu naosul surmontat de o turlă, cu absida decroșată a altarului și două absidiole și pronaos, cinci contraforturi din care patru la absidele laterale și una în axul absidei altarului. Nu se știe dacă turla avea boltă stelată. Tipologie de influență moldovenească.

Protecție: Lista Monumentelor Istorice 2010, cod DB-II-m-A-20220

Locul unde se afla Biserica Stelea Veche pe prima hartă a orașului, întocmită de D.P. Condureanu la 1886. Lăcașul a dispărut la 1860, fundația păstrându-se sub strada Stelea Veche.

ARHITECTURA

Planul bisericii

1. Pronaos; 2. Naos; 3. Altar
4. Proscomidie; 5. Diaconicon

Specialiștii care au studiat monumentul au încercat, analizând traseul planului, să reconstituie structura spațială a edificiului, operând totodată o serie de analogii cu alte monumente moldovenești din aceeași epocă. Este vorba, așadar, de o biserică de dimensiuni medii (23 m lungime și 9 m lățime în dreptul pronaosului), cu ziduri solide (groase de 1,35 m), de plan triconc, alcătuită din cele trei compartimente specifice cultului: pronaos, naos și altar.

Potrivit arhitectului Corneliu Ionescu, unul dintre cercetătorii ansamblului, acest tip de plan este caracteristic grupei de monumente de plan trilobat Voroneț-Hârlău-Neamț, combinat cu grupa monumentelor de plan dreptunghiular de tipul Dolheștii Mari-Bălinești, ctitorii moldovenești ale lui Ștefan cel Mare. Același cercetător a identificat, pe de altă parte, și o serie de caracteristici proprii monumentelor moldovenești ceva mai vechi, aparținând

perioadei de sfârșit a secolului al XIV-lea și primei jumătăți a veacului următor (forma pastoforiilor, naosul ușor alungit etc.)

Pronaosul are planul pătrat și păstrează la colțuri bazele picioarelor de zidărie pe care se sprijineau arcele de susținere ale bolții centrale, ce îmbrăca forma unei calote. Cele patru puncte de susținere din zidărie reprezintă o raritate în arhitectura românească a secolului al XV-lea. În Moldova sunt întâlnite la Humorul vechi (azi în ruine), la biserica Sf. Gheorghe din Hârlău (1492), apoi la biserica mănăstirii Neamț (1497), iar în Țara Românească apar prima oară la biserica fostei mănăstiri Mihai Vodă din București (1591).

Naosul, mai spațios, era surmontat de o turlă așezată pe două arce transversale puternice, iar către sud și nord, direct pe capetele absidelor laterale. Caracteristic în structura naosului acestei biserici, ca de altfel și la biserica alăturată de la Stelea, este faptul că împingerile arcelor longitudinale

erau preluate de zidurile laterale ale construcției, în timp ce împingerile transmise de arcele transversale erau anulate de către contraforturile exterioare, soluție utilizată frecvent în arhitectura moldovenească de cult. Exteriorul naosului, cu absidele laterale pentagonale și flancate de două perechi de contraforți este prezintă asemănări cu bisericile de la Milișăuți, Sf. Ilie de lângă Suceava, Hârlău, Neamț, Dobrovăț ș.a., toate ctitorii aparținând epocii lui Ștefan.

Altarul este mai îngust decât naosul. Era acoperit cu o semicalotă și prezenta un traseu al zidului poligonal în exterior și semicircular la interior (mai târziu, în veacul al XVI-lea, traseul interior a devenit poligonal).

Cele două nișe, ale proscomidiei și diaconiconului, amplasate pe laturile de nord, respectiv de sud, au formă dreptunghiulară, cu ziduri ieșite față de planul fațadelor pronaosului. Zidurile sunt mai înguste, fiind sprijinite la

exterior de contraforți. Un al treilea contrafort se găsește în axul altarului, către răsărit. O astfel de soluție constructivă se găsește la bisericile de la Hârlău, Voroneț și Neamț, așadar un indiciu suplimentar pentru datarea monumentului în această epocă.

Modelul acestui monument nu va fi reprodus sau preluat în arhitectura Țării Românești, așa cum se va întâmpla, mai târziu, cu biserica mănăstirii Stelea. Meșterii munteni își vor dezvolta propriul stil, exprimat în edificii de mare originalitate și virtuozitate artistică, între care bisericile mănăstirilor Dealu și cea a mitropoliei din Târgoviște.

Pagina din stânga: Vedere de sus, dinspre est, a ansamblului de monumente de la Stelea Veche. Deasupra: Ruinele turnului-clopotniță văzute dinspre sud.

Vedere a ansamblului de la Stelea Veche (în dreapta imaginii).
În partea stângă, zidul de incintă (reconstruit) și biserica mănăstirii Stelea.

Vedere a fațadei sudice a bisericii de la Stelea Veche.
În plan secund, zidul de incintă (reconstruit) și biserica mănăstirii Stelea.

Vedere generală a zonelor de nord-est și de nord ale Târgoviștei, în lungul Căii Domnești.
În partea stângă jos, ruinele ce alcătuiesc Ansamblul Stelea Veche.

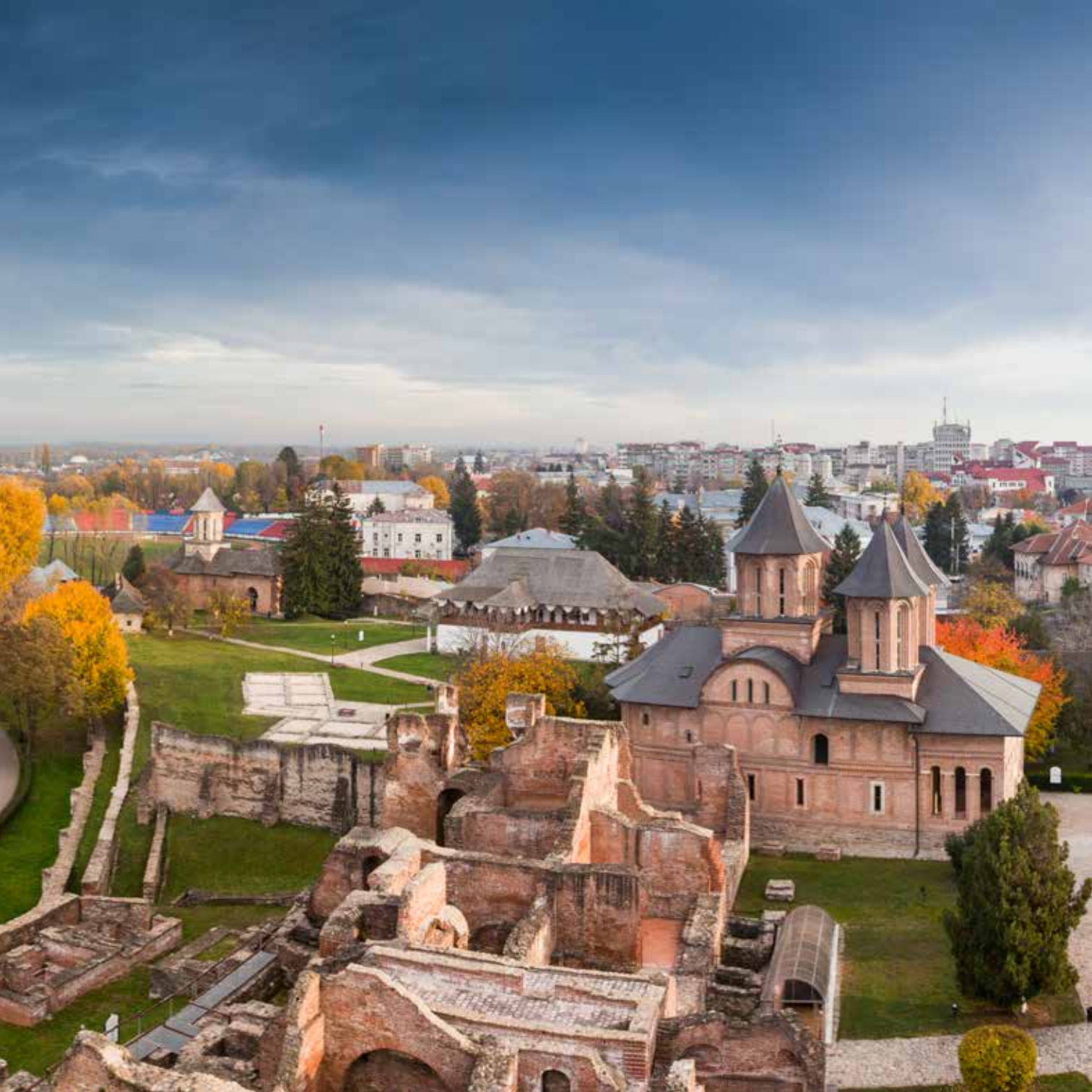
MARI SĂRBĂTORI RELIGIOASE DE PESTE AN

Procesiune religioasă de
Sfânta Maria Mică.

<i>1 ianuarie</i> Anul Nou Sf. Vasile cel Mare	<i>Prima vineri după Paște</i> Izvorul Tămăduirii	<i>6 august</i> Schimbarea la Față a Domnului	<i>27 octombrie</i> Sfântul Dimitrie Basarabov
<i>6 ianuarie</i> Boboteaza sau Botezul Domnului	<i>23 aprilie</i> Sfântul Mucenic Gheorghe	<i>15 august</i> Adormirea Maicii Domnului	<i>21 noiembrie</i> Intrarea Maicii Domnului în Biserică
<i>7 ianuarie</i> Soborul Sfântului Ioan Botezătorul	<i>21 mai</i> Sfinții Împărați Constantin și Elena	<i>29 august</i> Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul	<i>30 noiembrie</i> Sfântul Apostol Andrei
<i>30 ianuarie</i> Sfintii Trei Ierarhi	<i>40 de zile după Paște</i> Înălțarea Domnului Ziua Eroilor	<i>8 septembrie</i> Nașterea Maicii Domnului	<i>6 decembrie</i> Sfântul Ierarh Nicolae
<i>2 februarie</i> Întâmpinarea Domnului	<i>50 de zile după Paște</i> Pogorârea Duhului Sfânt / Rusaliile	<i>14 septembrie</i> Înălțarea Sfintei Cruci	<i>25 decembrie</i> Nașterea Domnului sau Crăciunul
<i>25 Martie</i> Bunavestire Blagoveștenia	<i>24 iunie</i> Drăgaica sau Sânzienele	<i>1 octombrie</i> Acoperământul Maicii Domnului	<i>26 decembrie</i> Soborul Maicii Domnului
<i>Ultima duminică înainte de Paște</i> Floriile	<i>29 iunie</i> Sfinții Apostoli Petru și Pavel	<i>14 octombrie</i> Sfânta Cuvioasa Parascheva	<i>27 decembrie</i> Sfântul Ștefan
<i>Duminica Paștelui</i> Învierea Domnului Sfintele Paști	<i>20 iulie</i> Sfântul Ilie	<i>26 octombrie</i> Sf. Mucenic Dimitrie, Izvoratorul de Mir	

OBIECTIVE
TURISTICE

ANSAMBLUL CURTEA DOMNEASCĂ

Curtea Domnească din Târgoviște constituie practic un ansamblu ce cuprinde nu mai puțin de 13 monumente istorice, mărturie din diferitele etape de construcție, refaceri și transformări constatate pe parcursul a peste șase secole.

Într-o primă etapă de construcție (sf. sec. XIV - înc. sec. XV), aici a existat o casă domnească, refăcută de Mihai I, fiul și asociatul la domnie al lui Mircea cel Bătrân. O a doua etapă notabilă în evoluția ansamblului poate fi stabilită la mijlocul veacului al XV-lea, când a fost ridicat Turnul Chindiei (probabil în vremea lui Vlad Țepeș), noile construcții incluzând o a doua casă domnească, o nouă curtină, un turn construit în colțul nordic al incintei și, în afară, un mare șanț de apărare. Secolul al XVI-lea a însemnat o epocă de avânt în dezvoltarea orașului, importanța sa crescând simțitor. La începutul secolului a fost reparată Biserica domnească mică, datând de la jumătatea veacului anterior, plasată inițial în afara zidurilor, astăzi în extremitatea sud-estică a ansamblului. Ctitorită, după tradiție, de o anume doamnă Sultana, biserica cu hramul Cuvioasei Paraschiva (Sf. Vineri) păstrează, pe fațada sudică, o inscripție slavonă din data de 13 iulie 1517, care-i pomenește pe Manea Cluceru și pe soția sa, Vlădaia.

În a doua jumătate a secolului al XVI-lea se înregistrează o a treia fază de construcție, când Petru Cercel a dat curții domnești o nouă înfățișare, ridicând aici „un palat mic, dar frumos și măreț” (Jacques Bongard), cu „frumoase și nobile odăi” (Francisco Sivori). Alături a construit Biserica mare domnească, iar de jur împrejur a modificat traseul zidurilor de incintă, edificând totodată și un turn de acces. Către sfârșitul secolului curtea domnească este ocupată și apoi incendiată de turci în timpul luptelor cu Mihai Viteazul (toamna anului 1595). Capitala

s-a refăcut însă relativ repede, curtea domnească cunoscând o nouă înflorire în vremea lui Matei Basarab (1633-1654). În această a patra etapă s-a realizat refacerea și amplificarea caselor domnești, dublarea zidului de incintă și construcția băii turcești. La 1656 Bălașa Doamna, soția lui Constantin Șerban Cărnul a ridicat pe latura de răsărit a curții o clădire destinată inițial adăpostirii celor săraci și bolnavi, clădire existentă și astăzi.

A cincea etapă în existența Curții domnești este consemnată la sfârșitul veacului al XVII-lea, odată cu reconstrucția din timpul lui Constantin Brâncoveanu. După această perioadă curtea de la Târgoviște a intrat într-un lung proces de decădere. Astăzi, după etape succesive de restaurări, Curtea Domnească rămâne cel mai important ansamblu de monumente istorice din Târgoviște, atrăgând mii de turiști în fiecare an.

Contact:
Calea Domnească nr. 185, tel: 0245 613946
e-mail: contact@muzee-dambovitene.ro
web: muzee-dambovitene.ro
Program de vizitare:

Luni: închis
Marți-Duminică: Vara: 9.00 – 17.00
Iarna: 8.00 – 16.00

Biserica „Adormirea Maicii Domnului”

Casele Domnești

Turnul Chindiei

Casa Bălașa

Biserica „Sf. Vineri”

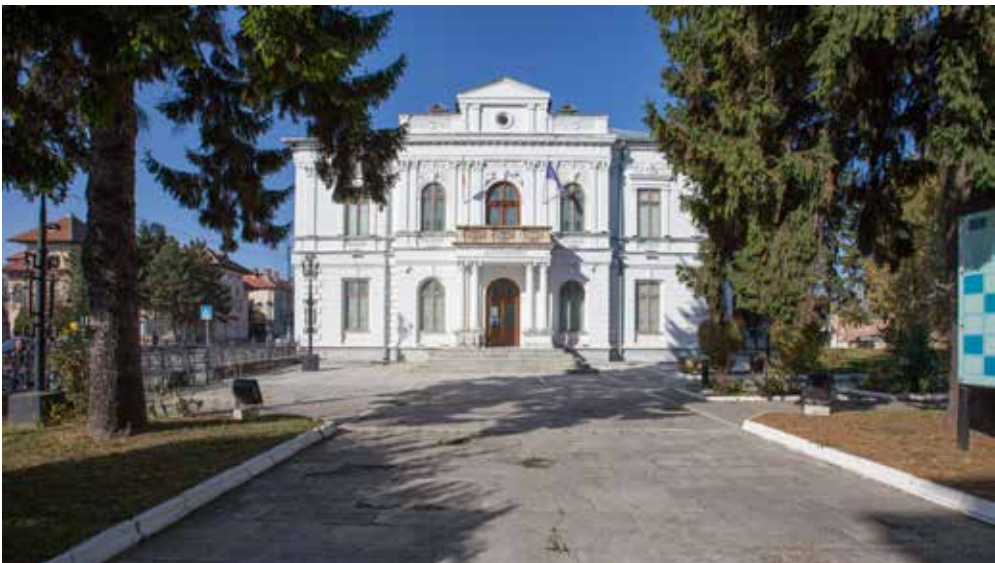

Curtea Domnească Târgoviște

MUZEUL DE ARTĂ

Contact:
Calea Domnească nr. 185
tel: 0245 613946
web:
muzee-dambovitene.ro

Program de vizitare:
Luni: închis
Marți-Duminică:
Vara: 9.00 – 17.00
Iarna: 8.00 – 16.00

MUZEUL TIPARULUI ȘI AL CĂRȚII VECHI ROMÂNEȘTI

Contact:
Calea Domnească nr. 181
tel: 0245 613946
web:
muzee-dambovitene.ro

Program de vizitare:
Luni: închis
Marți-Duminică:
Vara: 9.00 – 17.00
Iarna: 8.00 – 16.00

MUZEUL DE ISTORIE

Contact:
Calea Domnească nr. 189
tel: 0245 613946
web:
muzee-dambovitene.ro

Program de vizitare:
Luni: închis
Marți-Duminică:
Vara: 9.00 – 17.00
Iarna: 8.00 – 16.00

MUZEUL SCRITORILOR DÂMBOVIȚENI

Contact:
Str. Justiției nr. 7
tel: 0245 613946
web:
muzee-dambovitene.ro

Program de vizitare:
Luni: închis
Marți-Duminică:
Vara: 9.00 – 17.00
Iarna: 8.00 – 16.00

Centrul Vechi al orașului Târgoviște ocupă un perimetru relativ restrâns. Majoritatea clădirilor pe care le vedem astăzi sunt construite în secolul XIX și la începutul secolului XX, unele chiar în perioada 1930-1940.

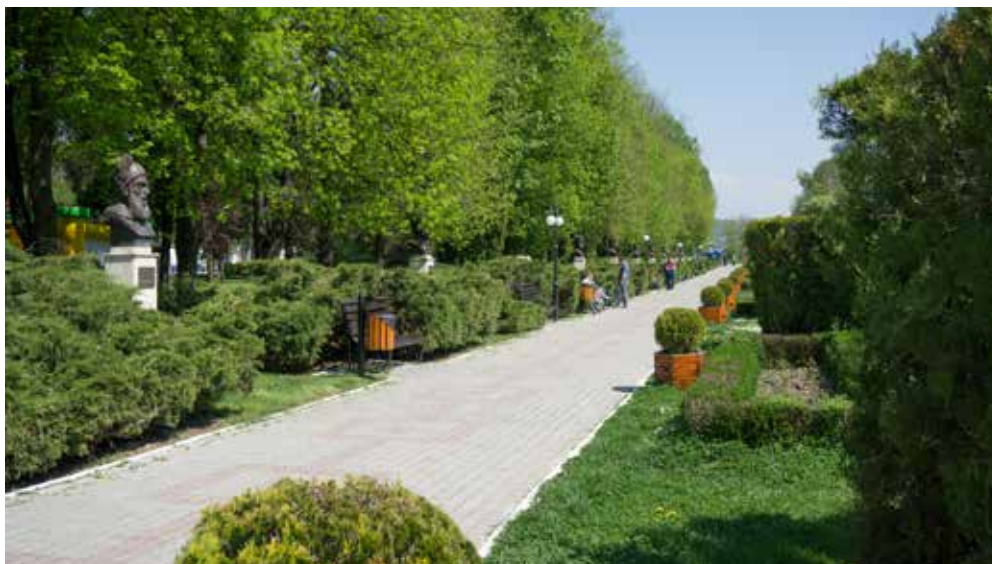
CENTRUL VECHI

MITROPOLIA

Este unul dintre cele mai impresionante edificii de cult ridicate în Țara Românească în perioada medievală, fiind ridicată între 1517 și 1520 de către Neagoe Basarab. Noul lăcaș, reconstruit din temelii de André Lecomte du Noüy se găsește în centrul orașului, fiind și azi folosit ca biserică mitropolitană.

A fost amenajat în 1970 în spațiul ocupat în trecut de gradina ce înconjura Curtea Domnească. I s-a adăugat apoi un teatru de vară, o grădină zoologică, un lac de agrement, o piscină, un restaurant și terenuri de tenis. În 2006 a fost inaugurată aleea celor 33 de voievozi care au domnit la Târgoviște.

PARCUL CHINDIA

PARCUL MITROPOLIEI

Parcul este delimitat de cele două artere principale: B-dul Libertății și B-dul Mircea cel Bătrân. Parcul a fost amenajat la sfârșitul secolului al XIX-lea în zona centrală a orașului, pe un teren care făcea parte din întinsa grădină ce înconjura în trecut biserica Mitropoliei.

Este cea mai importantă ctitorie (1499-1501) a domnului Radu cel Mare, situată la aproximativ 4 km nord de Târgoviște. Este în prezent o mănăstire de maici, având hramul Sf. Nicolae la biserica mare și Acoperământul Maicii Domnului la paraclis.

MĂNĂSTIREA DEALU

BISERICA DOICEȘTI

Biserica se găsește la cca 10 km nord-vest de Târgoviște. A fost ridicată de voievodul Constantin Brâncoveanu (1688-1714) la 1706, împreună cu o casă domnească pentru a servi drept reședință a fiului său cel mic, Matei. În jurul casei domnești se află zidul de incintă, din piatră de râu încastrată în casete de cărămidă.

Este situată la 30 km de municipiul Târgoviște și 35 km față de municipiul Ploiești, fiind deschisă publicului pentru vizitare. În prezent există aici un efectiv de 32 de zimbri, care trăiesc pe 162 de hectare de pădure.

ZIMBRĂRIA NEAGRA BUCȘANI

BISERICA FOSTEI MĂNĂSTIRI GORGOTA

Edificiul a fost ridicat în jurul anilor 1554-1557, pe vremea domniei lui Pătrașcu cel Bun, după modelul mănăstirii Dealu. Lăcașul nu mai funcționează ca mănăstire din anul 1750, când o ceată de tătari i-a ucis pe călugări și a dat foc așezământului.

CALENDARUL EVENIMENTELOR

Tudorița sau Paștele cailor

Are loc în fiecare an, în comunitatea bulgară din cartierul Matei Voievod, în prima sâmbătă din Postul Paștelui, anunțând începutul muncilor agricole.

Calea Luminii

Se organizează în Joia Mare a Săptămânii Patimilor, ocazie cu care sunt aprinse peste 2000 de lumânări, în parcul Mitropoliei și de-a lungul B-dului Castanilor.

Concursul școlar Art4U

Se desfășoară anual în luna mai, fiind organizat de Liceul de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște. Are ca scop descoperirea tinerelor talente artistice dâmbovițene.

Concursul Internațional „W.A. Mozart”

Se organizează anual în luna mai, fiind cea mai amplă manifestare de celebrare a muzicii culte la Târgoviște. Se adresează elevilor școlilor și liceelor de muzică.

Festivalul Păpușilor Vii

Păpuși, paiate și clovni prind viață și defilează pe străzile centrale ale orașului la începutul lunii iunie pentru a celebra Ziua Copilului.

Babel F.A.S.T.

BABEL F.A.S.T. s-a impus în peisajul cultural târgoviștean ca eveniment cultural de amploare internațională, dedicat artelor spectacolului. Anual, la începutul lunii iunie, timp de două săptămâni, orașul devine animat de prezența trupelor de teatru, dans, muzică, într-un climat artistic viu, multicultural.

Festivalul medieval „Dracula”

Se organizează anual în luna iunie, fiind reconstituit celebrul „Atac de noapte”, bătălia dată de Vlad Tepeș, în apropierea Târgoviștei, în iunie 1462.

Târgul Meșterilor Populari

Organizat cu ocazia zilelor municipiului Târgoviște, reunește în Parcul Mitropoliei meșteri populari și producători de alimente și dulciuri tradiționale.

Salonul editorial „Ion Heliade Rădulescu”

Se organizează în luna septembrie în Piața Revoluției și durează 3 zile, având ca scop prezentarea către public a ofertei de carte a celor mai importante edituri.

Festivalul „Toamna la Chindie”

Odată cu Zilele Cetății Târgoviște are loc și Festivalul de Folclor „Toamna la Chindie”. Sunt prezenți folcloriști din întreaga lume, artizani și meșteșugari.

Crizantema de Aur

Festivalul național de romanțe „Crizantema de Aur” este un eveniment muzical ce are loc an de an în Târgoviște în luna octombrie.

Bienala „Gheorghe Petrașcu”

Este un concurs de pictură și sculptură deschis membrilor UAP din România și Republica Moldova, studenților și absolvenților academiilor de artă.

Slujbă la Sărbătoarea Sf. Toader

BUCĂTĂRIE
TRADIȚIONALĂ

SPECIALITATE MUNTENEASCĂ DE CLĂTITE

Ingrediente

Pentru clătite: 500 ml lapte, 3 ouă, 10 linguri cu vârf de făină, 3 linguri apă minerală, ulei, sare; Pentru compoziție: 0,5 kg ciuperci, 1 ceapă, 450 g smântână, piper
Pentru decor: frunze de salvie, 1 roșie

Preparare

Într-un castron se amestecă bine făina și ouăle. Treptat, se adaugă laptele, sarea și apa minerală. Se încinge o tigaie și se unge cu puțin ulei. Se toarnă amestecul cu un polonic în tigaie. Se prăjește fi ecare clătita aproximativ 2 minute pe fi ecare parte. Se taie ceapa mărunt și se căleşte în ulei de măsline. Se adaugă ciupercile tocate, apoi se lasă pe foc cu capac aproximativ 15 minute. Se așază pe un platou prima clătita, peste care se întinde un strat de smântână și unul de ciuperci. Se repetă operațiunea cu următoarele straturi, până se consumă toate ingredientele. Se pun deasupra pentru decor roșii și frunze de salvie.

MUSACA DE CARTOFI CU CARNE TOCATĂ

Ingrediente

1 kg carne tocată de porc, vițel sau amestecată, 8-10 cartofi medii, 1 ceapă, 1 ardei roșu, ulei (preferabil de măsline), sare și piper, 1 roșie, mărar

Preparare

Carnea se lasă minim 30 minute la scurs într-o sită. Se curăță cartofii și se taie rondele groase de 0,5 cm. Între timp se amestecă ceapa și ardeiul tăiate mărunt cu carnea tocată și se adaugă sare și piper, după gust. Se pune ulei în tavă, apoi se așază un strat de rondele de cartofi, apoi un strat de carne tocată, urmată din nou de un strat de cartofi. Se pot așeza în 5, 6 straturi. Se ornează cu felii de roșii așezate peste ultimul strat de cartofi. Se stropește din nou cu puțin ulei. Legumele și carnea vor lăsa apă și nu este nevoie de apă suplimentară. Se introduce în cuptorul încins în prealabil și se lasă la foc mediu minim 30 de minute acoperit, apoi încă 30 de minute fără capac pentru a se rumeni. La final se mai lasă 10 minute înainte de servire și se ornează cu mărar tocat mărunt.

PURICEI MUNTENEȘTI

Ingrediente

1kg mălai, 200 g cârnați, 2 linguri ulei, piper, 300 g brânză de burduf sau telemea de oaie, 2 ouă, lapte bătut

Preparare

Se prepară o mămăligă normală, se taie în bucăți mici și se lasă să se răcească până a doua zi. Este de preferat ca bucățile de mămăligă să fie puțin uscate. Se pune mămăliga în ulei încins și se amestecă fără încetare cu lingura. Se pun brânza fărâmițată și cârnații tăiați mărunt și se amesteca bine. Se adaugă ouăle batute, continuând să se amestece până când acestea se înglobează. Se adaugă sare după gust. Se servesc calzi cu lapte bătut.

DOVLECEI UMPLUȚI

Ingrediente

3 dovlecei mari, 1/2 cană de orez, 1 morcov mare, 1 ceapă mare, 3-4 roșii bine coapte (sau o conservă de roșii tocate), ulei, sare, piper, mărar sau pătrunjel

Preparare

Se spală dovleceii, se curăță de coajă, se taie în jumătate și se scobesc la interior. Ceapa și morcovul tocate mărunt se călesc câteva minute în ulei, apoi se adaugă orezul și se mai lasă 1-2 minute. Se adaugă o jumătate de cană de apă și se amestecă până când orezul începe să se umfle și să scadă zeama. Se adaugă sucul de roșii, se pune sare și piper după gust și se lasă compoziția să se răcorească puțin. Dovleceii se umplu cu compoziția de mai sus și se pun căpăcele din roșii deasupra fiecăruia. Se așază dovleceii unul lângă altul într-o cratiță mai înaltă. Se pregătește un sos din roșii tocate, puțin ulei, apă, sare și piper, care se toarnă în cratiță. Se pune totul la cuptor 45 de minute, apoi încă 15 minute cu focul stins. La final se presară mărar sau pătrunjel tocat.

PRAZ CU MĂSLINE

Ingrediente

3 tulpini groase de praz 1 pahar de ulei , 3 roșii sau o jumătate de conservă de roșii decojite, 1 ceapă albă mare, 3-4 căței de usturoi, 1 legătură pătrunjel sau mărar, 100 g măsline calamata, sare, piper, boia , 1 pahărel de vin alb sec

Preparare

Ceapa, roșiile și usturoiul se toacă mărunt. Se aleg roșii dulci, bine coapte sau din conservă. Se taie prazul în bucăți groase de 1 cm. Ceapa se rumenește în ulei, la foc mic, apoi se adaugă și prazul. După 5 minute se pune o ceașcă de apă fierbinte și se lasă să fiarbă la foc mic o jumătate de oră cu capacul pus. Se adaugă măslinele, usturoiul, vinul și condimentele și se mai lasă la fiert încă 10 minute. Se amestecă încet ingredientele pentru a se păstra întregi. Timpul de fierbere nu trebuie depășit pentru că altfel legumele se vor zdrobi. Când e gata se presară pătrunjel sau mărar tocate.

PUI DE VOINEȘTI

Ingrediente

Un pui întreg, 400 g mazăre congelată, 70 g unt (65% grăsime), 150 ml vin alb sec, 150 ml supă de pui (făcută în casă), 4 roșii, 1 kg cartofi , 7 căței de usturoi, cimbru uscat, sare, piper

Preparare

Se alege o oală, preferabil de fontă, care poate fi introdusă și în cuptor. Se condimentează puiul întreg cu sare, piper și cimbru, în interior și în exterior și se dă și prin unt până prinde culoare, se adaugă usturoiul presat, apoi vinul și supa de pui. Se lasă la fiert 25 de minute până scade puțin sosul, apoi se acoperă cu roșii și se pune în cuptor pentru încă 30-40 de minute. Mazărea se înăbușește separat în unt, se adaugă și puțină apă fiarbă dacă este cazul. Cartofii se fierb în coajă timp de 15 minute și se prăjesc apoi în ulei într-o tigaie până devin aurii. Se pot prepara și la cuptor, curățați cruzi și tăiați cuburi. Se pun apoi în cuptor într-o tavă cu puțin ulei și se lasă timp de 30-40 minute.

MÂNCĂRICĂ DE CONOPIDĂ

Ingrediente

1 kg pulpe de pui dezodate, 1 conopidă potrivită 1 ceapa mare, 1 ardei roșu, 3 linguri ulei , 4 linguri pastă de tomate, 2 linguri făină albă, sare, piper

Preparare

Se spală bine carnea, se lasă la scurs și se taie în bucăți potrivite. Bucățile de pui se pun la prăjit în ulei împreună cu ceapa tocată mărunt și ardeiul tăiat fâșii. Se lasă pe foc mic maxim 5 minute. Se pune conopida spălată foarte bine și desfăcută buchețele, se acoperă cu apă și se lasă pe foc încă 5 minute. Se mută totul într-un vas pentru cuptor. Se amestecă pasta de tomate cu făina și se diluează cu apă. Se toarnă peste conopidă și se amestecă. Se condimentează cu sare și piper și se introduce în cuptorul încins pentru 40 de minute. Se servește cu castraveciori murați.

OREZ CU PRUNE

Ingrediente

600 gr prune deshidratate, 300 g orez, 100 g zahăr, coaja de la o lămâie, un baton de scorțișoară, sare

Preparare

Se pun la fiert prunele deshidratate timp de 5 minute. Se pot scoate sămburii înainte. Se adaugă orezul, sare, coaja de lămâie întregă și scorțișoara. Se poate folosi orez cu bob rotund sau cu bob lung, în funcție de preferință. Se caramelizează zahărul (se lasă pe foc într-o oală neaderentă până devine maroniu, amestecându-se continuu), care se stinge cu o parte din apa în care au fiert prunele și se pune peste compoziție. Se mai lasă la fiert, cu capacul pus, la foc mic 30 de minute. Trebuie urmărit timpul de fierbere indicat pe ambalajul orezului. Se scoate la sfârșit coaja de lămâie și bățul de scorțișoară. Se poate servi cald sau rece ca desert, dar și ca garnitură.

INFORMAȚII UTILE

RESTAURANTE, PUB-URI, NIGHTLIFE, SHOPPING, CAZARE

Cele mai căutate restaurante din Târgoviște ocupă zona Centrului Vechi, care conservă, prin arhitectura deosebită și prin aspectul tramei stradale, o frântură a vechii urbe. Edificiul impunător al Primăriei, vechea biserică a Târgului, Poșta sau, ceva mai departe, casa unde s-a născut poetul Grigore Alexandrescu, sunt doar câteva dintre clădirile notabile ce întregesc valoarea acestui ansamblu, înscris, de altfel, pe lista monumentelor istorice. Restaurantele de aici oferă o ambianță caldă, primitoare și meniuri tradiționale, dar și din bucătăria internațională. În Centrul Vechi, ne găsim în locul poate cel mai animat al Târgoviștei. Restaurante și bistrouri de bun gust și cu meniuri rafinate vom găsi și de-a lungul Căii Domnești – cea mai veche arteră a orașului, amintită încă din veacul al XVII-lea. O altă zonă cu localuri selecte, remarcabile prin ambianța de epocă și arhitectura bine conservată a caselor, o constituie partea de început a bulevardului Carol I, dar și partea adiacentă (str. Arsenalului). Principala zonă comercială,

cunoscută sub denumirea generică „Mondial”, sau cea precizată pe hărți – Piața Tricolorului –, se află vizavi de impozanta clădire a Prefecturii și Consiliului Județean. Tot parte a aceleiași zone comerciale pot fi considerate laturile de vest, respectiv estică a bulevardelor Libertății și Mircea cel Bătrân, continuată spre sud de bulevardul Independenței încă circa 2 km, până în zona Caraiman, precum și spre nord, în lungul străzii Stelea (pe a cărei latură dreaptă, spre nord, se găsește și principala stație de taxi din centrul orașului). Vom găsi aici magazine de haine, de stofe, librării, patiserii, produse electronice ș.a.m.d., precum și principalele supermarketuri din oraș. În Târgoviște și împrejurimi se găsesc și numeroase unități de cazare, de la hoteluri de 4 stele, la pensiuni și camere de închiriat. Cele mai multe locuri de cazare sunt oferite de hotelurile mari din centrul orașului, dar și pensiunile situate în împrejurimi oferă condiții foarte bune.

Centrul vechi. Vedere a străzii Al. I. Cuza

ADRESE UTILE

Municipiul Târgoviște (Primăria)

Str. Revoluției nr. 1-3, Târgoviște, jud. Dâmbovița
Tel: 0245 611 222; 0245 613 928; 0245 611 378
Fax: 0245 217 951
E-mail: primarulmunicipiulitargoviste@pmtgv.ro

Consiliul Județean Dâmbovița

Piața Tricolorului nr. 1, Târgoviște, jud. Dâmbovița
Tel: 0245 207 600
Fax: 0245 212 230
E-mail: consjdb@cjd.ro

Centrul de Informare Turistică Târgoviște

Str. Revoluției nr. 1-3, Târgoviște, jud. Dâmbovița
Tel: 0245 611 222; 0245 217 951
E-mail: infoturistictgv@yahoo.com

Poliția Municipiului Târgoviște

Str. General I.E. Florescu, nr. 8
Tel: 0245 612 121

Serviciul Județean de Ambulanță Dâmbovița

Str. Iancu Jianu, nr. 78
0245 213 785

Inspectoratul pentru situații de urgență

Șoseaua Găești, nr. 9
0245 611 212

Farmacii non-stop

B-dul Unirii nr. 7, 0245 610 060
Str. Poet Grigore Alexandrescu nr. 11, 0372 789 436

ACCES

Gara Târgoviște

Bd. Regele Carol nr. 1
Tel: 0245 611 243

Autogări Târgoviște

Direcție București, via Răcari
Str. Gării nr. 1, tel: 0345 105 971
Direcție București, via Buftea
Str. T. Vladimirescu nr. 86, tel: 0723 260 730
Direcție Ploiești
Str. Gimnaziului nr. 2, tel: 0723 260 730
Direcție Câmpulung, Buzău
Str. Câmpulung nr. 126, tel: 0723 260 730
Direcție Brașov
B-dul Eroilor nr. 38, tel: 0245 616 532, 0245 634 688

Stații taxi

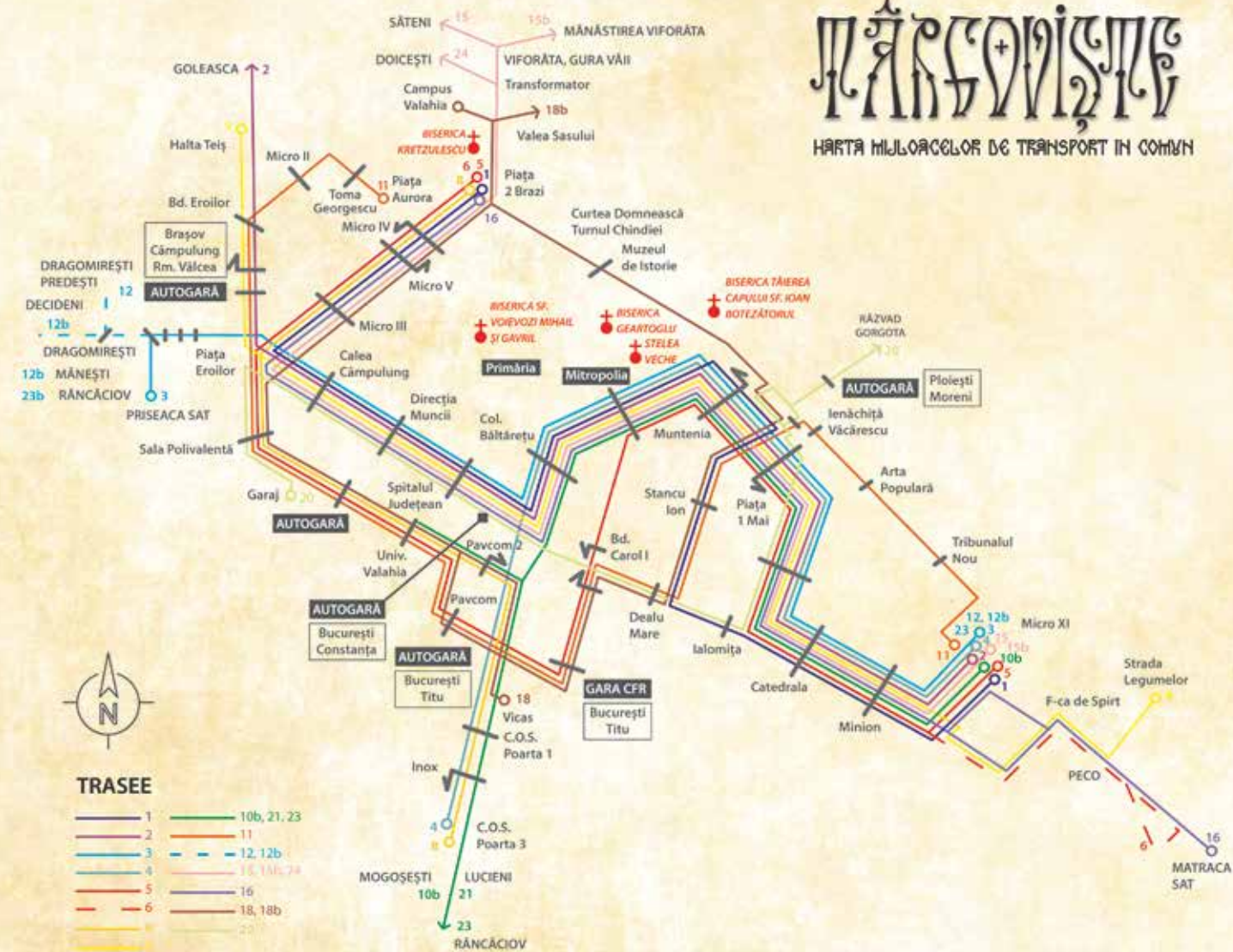
Str. Lt. Stancu Ion nr. 2C
Bd. Regele Carol nr. 1 (Gara)
Str. Stelea, lângă Biblioteca Județeană
B-dul Independenței nr. 2
Str. Gării (Piața Pavcom)

Acces cu mașina

DN 7: Târgoviște - București
DN 71: Târgoviște - Sinaia
DN 72: Găești - Târgoviște - Ploiești
DN 72A: Târgoviște - Câmpulung Muscel

Acces pe calea ferată

Calea ferată 201: București - Titu - Fieni

BISERICA V
STELER VECH

*Detaliu de zid.
Absida de sud a naosului.*

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

Autoritatea de Management pentru
Programul Operațional Regional 2007-2013
Str. Apolodor nr. 17, latura Nord, sector 5, București

Organismul Intermediar pentru Turism

Autoritatea Națională pentru Turism
Direcția Gestionare Fonduri Comunitare pentru Turism
B-dul Dinicu Golescu nr. 38, poarta C, sect. 1, București

Unitatea Administrativ-Teritorială Municipiul Târgoviște

Str. Revoluției nr. 1-3, cod poștal 130011, jud. Dâmbovița
Tel.: +40 245 611 222 / 613 928 / 611 378, Fax: +40 245 217 951
E-mail: primarulmunicipiuluitargoviste@pmtgv.ro
www.pmtgv.ro, www.bisericimedievaletargoviste.ro

Drepturi de autor: UAT Municipiul Târgoviște

Investim în viitorul tău!

Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de
Uniunea Europeană prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională.

**PROMOVAREA TURISTICĂ A BISERICILOR MEDIEVALE
SECOLELE XIV-XV DIN TÂRGOVIȘTE**

Unitatea Administrativ-Teritorială Municipiul Târgoviște
Decembrie 2015

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a
Uniunii Europene sau a Guvernului României.